

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Contractus in specie secundum rubricarum ordinem
exponens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. I. Origo Precarium inquiritur, & nativa hujus Contractus indoles
depingitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63816)

venitur, vel ipsæ saltem Ecclesiæ obligantur, agere instituimus. Hos inter primo loco se offert Contractus *Preciarum*, & *Precarii*. Ille Juri Canonico proprius, hic utrique Juri communis est. Panormit. ad *cap. 1. h. t. num. 1.* Quamquam & prioris quædam vestigia in *l. 14. §. 5. C. de SS. Eccles. & Nov. 7. cap. 4.* reperiri non nesciamus. Sit igitur

§. I.

Origo Precarium inquiritur, & nativa hujus Contractus indoles depingitur.

SUMMARI A.

1. *Precaria, & Precaria solo numero, non significatione discrepant, 2. à precibus hoc nomen sortiuntur. 3. Invaluerunt sub finem Seculi V. 4. Precaria describuntur, & singula definitionis particula declarantur. 5. Ad Constitutionem preciarium requiruntur solennitates ad alienandum prescriptæ, non etiam ad renovationem. 6. Renovatio quinquennalis inest huic Contractui de sui natura. 7. Renovationem petere negligens precista cadit suo jure. 8. Precaria regulariter ante elapsam conventionis tempus revocari nequeunt. 9. Precista tenetur ad culpam levissimam. 10. Oritur ex hoc Contractu actio de Precariis.*

Contractus *Preciarum* etiam singulari numero effertur, nec quidquam discriminis est (contra quam sensit Hostiensis in Summa hic) sive *Precariam*, sive *Precarias* dixeris. Panormit. ad *cap. 1. h. t. num. 3.* Et tamen de causa Rubricam *h. t.* in numero plurali fuisse conceptam existimamus, quod de diversis Contractibus *Precaria, & Precarii* sub *h. t.* simul agatur, & quod illius renovatio crebrius, scilicet de quinquennio in quinquennium fieri debeat, ut infra dicitur.

2 *Precaria* à precibus sic dictæ, erant species cujusdam antidotalis beneficii, quo Ecclesia de se bene meritos afficere solebat; quodsi enim quis agros suos liberali donatione in Ecclesiam contu-

lisset, retento sibi usufructu, Ecclesia in vicem gratitudinis de aliis prædiis suis duplo pluribus usumfructum, quoad donator superstes esset, eidem concessit: quodsi verò donator usque adeò liberalis extitisset, ut rei donatæ unacum proprietate usumfructum Ecclesiæ cederet, eidem vicissim ex aliis bonis Ecclesiæ in quantitate triplo majore usufructus ad dies vitæ constituebatur. Ut constat ex *cap. 4. C. 10. Q. 2.* Ne verò hujus beneficii memoria intercideret, ipsique usufructuarii ex temporis diuturnitate quasi titulo præscriptionis tuti, ipsam quoque proprietatem ad se raperent, cautum fuit in Concilio Belvacensi, & Toletano VI. ut ejusmodi *precariæ* de quinquennio

in quinquennium à precistis renovarentur, ut patet ex *cap. 5. cit. C. & Q. & cap. 64. C. Q. 2.*

Precariarum harum usum sub finem Sæculi V. invaluisse, perhibet Cabassutius in *Notit. Histor. Eccles. Sæcul. V. pag. 254. num. 22.* ansam præbente nobili illa victoria, quam Ludovicus Imperator Anno 499. (ut refert Baronius) de Germanis reportavit; eo quippe tempore (sunt verba Gonzalezii ad *cap. 1. h. t. num. 5.*) fideles in gratiarum actionem ferè omnia bona sua Ecclesiæ obtulerunt, & postea, ne egestate laborarent, ab Ecclesia precibus impetrabant, ut earum, vel aliarum rerum usufructu eis uti liceret, quem etiam Ecclesia facillè concedebat. Aliam *Precariarum* originem assignat Gibalinus de *usu- ris lib. 4. cap. 2. artic. 2.* eamque laicorum rapacitati adscribit, qui (ut erat illorum temporum iniquitas) bona Ecclesiastica propria autoritate occupaverat, quorum recuperandorum cum spes vix ulla appareret, consultius Ecclesiæ visum est, bona illa laicis quidem relinquere, sed commendata, & in beneficium, cum obligatione census annui, aliisque conditionibus infra referendis, per Contractum, quem *Precariam* vocabant. Prolixiorem Historiam de *Precariarum* usu, & abusu recenset Thomassinus *Vet. & Nov. discipl. Eccles. tom. 2. part. 2. lib. 3. cap. 22. & tom. 3. l. 1. cap. 8.* jam lubet earum definitionem adornare.

Precarias igitur rectè describeris, quòd sint Contractus realis, nominatus, bilateralis, à Jure Canonico introductus, quo alicui res Ecclesiastica immobilis vel in perpetuum, vel ad dies vitæ, aut aliud tempus longum, vel

breve ea lege conceditur, ut singulis quinquenniis renovatio concessionis petatur. Gloss. & DD. communiter in *cap. 1. h. t.*

Dixi I. *Contractus realis*, quia ad instar *commodati* rei traditione perficitur.

Dixi II. *Nominatus, bilateralis*, habet enim peculiare nomen sibi à Jure Canonico inditum, & tam concedentem precarias, quàm recipientem onerat, illum quidem, ne ante tempus conventum res concessas revocet, istum, ut de quinquennio in quinquennium preces suas renovet. *cap. 6. C. 10. Q. 2.* neque cogat, aut cogendum curet, à quo precarias vult recipere. *cap. 5. C. 10. Q. 2.*

Dixi III. à *Jure Canonico introductus*. Jus quippe Civile antiquum hujus Contractus nullam mentionem facit, idque ex hac fortè causa factum fuisse, existimat Panormit. ad *cap. 1. h. t. n. 3.* quod *precariæ* non multum differant ab aliis Contractibus Jure Civili inventis: in Jure quidem Noviori, videlicet in *l. 14. §. 5. C. de SS. Eccles. & Novell. 7. cap. 4.* *Precarium* aliquod vestigium deprehendere est, quæ *Præstariæ* ibidem appellantur; attamen, ut notat Gonzalez ad *cap. 1. h. t. num. 4. in fin.* inter *præstarias*, & *precarias* (quanquam hæc vocabula nonnunquam confusa fuisse constet) hæc est differentia, quod, quando res Ecclesiæ minus utiles, vel minusculæ, salvo Jure Ecclesiæ, in usum præstabantur, ejusmodi concessiones dictæ sint *Præstariæ*, sin verò ad preces petitoris sub certis conditionibus, quas is se adimpleturum sponderat, concedebatur, *Precariæ* audiebant.

Dixi IV. *Quò alicui &c.* Clericus, aut

aut Laicus is fuerit, nihil refert; quia in *cap. 72. C. 12. Q. 2.* juxta emendationem Gregorianam & Clerici, & alia quaecunque personæ hujus beneficii capaces existunt. Gonzalez ad *cap. 1. b. t. num. 6.*

Dixi V. *Res Ecclesiastica immobilis.* Res mobiles objectum precariarum esse nequeunt, sed possessiones duntaxat, ut puta fundus, aut alia res frugifera *cap. 2. §. 11. cap. 4. C. 10. Q. 2.*

Dixi VI. *In perpetuum, vel ad dies vite* &c. olim quidem, si is, qui precarias rogavit, res suas Ecclesiæ donavit, ad dies vitæ: sin autem Ecclesia aliunde comparavit, ad quinquennium, vel aliud certum tempus precariæ concedebantur: hodiè terminus hic arbitrarius est, quousque nempe inter dantem, & accipientem convènit. Magnif. P. König *b. tit. num. 5.* In perpetuum tamen, ne precariæ posthac concederentur, à Joanne IX. in Synodo Ravennæ Anno 904. & à Gregorio VII. & Urbano II. Anno 1096. in Concilio Turonensi prohibitum, simulque constitutum fuit, ut de quinquennio in quinquennium renovarentur, ut ita nunquam possent perpetuæ præsumi. Gonzalez ad *cap. 1. b. t. num. 10.*

Dixi VIII. *Ea lege, ut singulis quinquennis renovatio* &c. quibus particulis precariæ ab omnibus affinis contractibus, *precario, commodato, emphyteusi* &c. distinguuntur. Magnif. P. Schmier *lib. 3. Tract. 3. cap. 3. n. 173.*

Quæres I. An ad constitutionem precariarum requisitæ ad alienationem de jure solemnitates intervenire debeant, & an itidem ad renovationem earundem? Respondeo, quo ad primum membrum affirmative. Textus

in *cap. 44. C. 12. Q. 2.* & ratio est, quod precariæ, cum plerumque gratuita sint, donationem contineant, quæ sine justa causa, & debita solemnitate fieri nequit *cap. 1. de bis, que fiunt à Prælat. cap. 1. de Donat. cap. 1. de reb. Eccles. alienand.* Quod eo quoque casu procedit, si merces (quàm absolute precariæ non respuunt) à precista solvenda sit. Gonzalez ad *cap. 1. b. t. n. 7.* Quo ad secundum membrum nego, solemnitatem desiderari, quia renovatio precariarum non est nova concessio, nec vim illis tribuit, sed eum duntaxat in finem adhibetur, ut ne beneficii memoria ex diuturnitate oblitteretur, & ut facilius factæ concessionis memoria haberi possit. Vid. Grannanietto ad *cap. 1. b. t. n. 6.* Gonzalez *cit. l.*

Quæres II. An renovatio de quinquennio in quinquennium facienda huic contractui ex ipsa natura insit, ita, ut obliget precistam, tamen si de ea in concessione precariarum inter partes nihil actum fuerit? Respondeo cum Zoëzio & aliis contra Panormit. *b. t. n. 2.* affirmative. Nec obstat, quod Pontifex in *cap. 1. b. t. §. cap. 5. C. 10. Q. 2.* dicat, hanc renovationem de quinquennio in quinquennium solum secundum consuetudinem fieri debere: ergo ubi consuetudo non est, nec renovatio fieri debet. Respondeo, Pontificem ibidem loqui de consuetudine universalis, non particulari, & consequenter ad instar legis, ubique obligante.

Quæres III. An, si precista quinquennio elapso, negligat petere renovationem, cadat jure suo; num verò contractus precariarum censeatur tacite renovatus? Rationem dubitandi suggerit *l. 4. §. 4. ff. de Precar. l. 13. §. ult.*

ff.

ff. Locat. l. 16. C. eod. ubi *precarium* & *locatio* post lapsum temporis, si dominus rem precario concessam, aut locatam non revocaverit, tacite renovata esse dicitur: ergo idem in simili de contractu *precariarum* dicendum. Attamen contrarium nobis suadetur, tum paritate à feudo desumpta *tit. 24. §. 1. feud. 2.* ubi vasallus intra tempus legitimum novam feudi investituram petere negligens, jure suo cadere dicitur: tum ratione, quòd ad hoc, ut contractus *precariarum* ultra quinquennium sine nova renovatione valeat, ne quidem expressus consensus sufficiat: ergo tanto minus sufficiet tacitus. Ad textus oppositos respondetur. Et quidem ad *l. 4. §. 4. ff. de Precar.* quod *precarium* sit negotium longè diversum à *precariis*; à diversis autem ad diversa bonum non ducitur argumentum *Arg. l. 20. princ. ff. de Min.* Præterea *Precariae* renovatio exigitur, quia domini memoria perire potest, cum ejusmodi res quasi communiter possessæ facillè negligi præsumantur: *Naturale quippe vitium est, negligi, quod communiter possidetur. l. 2. C. Quando, & quibus quarta &c.* Econtra hoc periculum non versatur in precario, cum dominus adhuc dicatur rem possidere alteri precario concessam, qui non præsumitur in rebus propriis prodigendis esse supinus *l. 25. ff. de Probat.* Quæ responsio etiam ad reliquos binos textus aptari potest, hoc addito, quod etiam in locatione, si desideretur Scriptura, vel alia solennitas, tacita renovatio non sufficiat *l. 13. in fin. ff. Locat.* Unde nec in *precariis* sufficiet patientia Prælati ultra quinquennium concedere volentis, quoniam de natura hujus contra-

ctus est, ut ex parte quoque petentis factum aliquod ponatur, videlicet *precariarum* renovatio.

Quæres IV. An *precaria*, antequam tempus concessionis elapsum sit, revocari possint? Et an pœna in casum revocationis vel à primo concedente, vel ab ejus successore solvenda adjici possit? Respondeo ad I. regulariter revocari non posse, uti colligitur ex *cap. 3. in fin. b. t.* nisi fortè irrationabiles, aut in damnum Ecclesiæ factæ fuissent; quo casu non solum à concedente, sed etiam ejus successore repeti possunt, imò debent, vel per viam *nullitatis*, si præscriptæ solennitates adhibitæ non fuerint, vel per *restitutionem in integrum*. Ad II. dico, posse quidem contractui ejusmodi valido & rationabili pœnam conventionalem apponi, eo effectu, ut tam contrahens, quam ejus successores eandem, si *precarias* præproperè revocent, solvere teneantur per *cap. 2. b. tit. cap. 4. §. 9. de arbit.* sin verò Contractus irrationabilis, aut in damnum Ecclesiæ vergat, nec contractus, utpote jure resistente initus, valet, nec pœna adjecta, tanquam quid accessorium obligabit, ut habetur *cit. cap. 2. b. tit.* Secus dicendum, si jus contractui nec assistat, nec resistat, hoc est, si Contractus non sit contra Jus, sed præter Jus, tunc enim appositio pœnæ valet, etsi Contractus non subsistat. *Arg. l. 38. §. aliter ff. de V. O. Panormit. ad cap. 2. b. t. num. 4. Layman. ibidem num. 2.*

Quæres V. Ad quam culpam *precarias* accipiens teneatur? & quæ actio ex hoc Contracto nascatur? Respondeo ad I. eundem (si merces non interverit) teneri ad culpam levissimam, ex

Re-

Regulis generalibus, quas de gradibus culpæ in singulis Contractibus præstandis in *Lib. I. ad Tit. de Pact. §. 6. num. 49.* assignavimus. Ad II. dico, actionem suam sortiri nomen ex Contractu; adeoque vocari actionem de *Precariis*, quia regulare est, quod actiones, ex Contractibus *nominatis* competentes, assumant nomen sui Contractus, ut actio *commodati*, *depositi* &c. Porro actio hæc duplex est, alia *directa*, quæ competit Ecclesiæ, Precarias con-

stituenti, adversus accipientem, & ejus hæredes, ut præstet omne id, quod ex natura Contractus præstandum est. Alia *indirecta*, accipienti, & ejus hæredibus competens contra dantem, & ejus Successores, ut præstet omne id, quod præstari æquum est. Utraque est Canonico-Civilis, personalis, rei persecutoria, bonæ fidei, & perpetua. Magnif. P. Schmier *cit. Lib. 3. Tract. 3. cap. 3. num. 187. & seq.*

§. II.

Precarii natura, & indoles exponitur.

SUMMARI A.

11. *Precarium* describitur, pro cuius Declaratione tria Corollaria subjunguntur. 12. Non est de essentia *Precarii*, ut ad preces petentis constituatur. 13. An *precarium* Contractibus sit accensendum, aliorum opiniones referuntur. 14. Nos eidem hunc honorem negamus. 15. Sed vagum quoddam negotium, ad donationes proxime accedens, esse dicimus. 16. 17. Quinam *precarium* constituere, & accipere possint? 18. Et in quibus rebus? 19. Quæ obligatio *precarium* accipientem comitetur? 20. Remedia, quæ *precarium* constituenti competunt, recensentur. 21. *Precarium* finitur quinque modis.

P*recarium* cum *Precariis*, & *commodato* convenire videtur, in pluribus tamen discrepat, ut inferius dicetur, agitur de eo in *cap. 3. b. t. & tt. ff. de Precario.* & describitur, quod sit concessio gratuita usus alicujus rei ad preces alterius facta, ea lege, ut ad nutum, & libitum concedentis restituatur. Vel, si lubet verbis Ulpiani in *l. 1. princ. ff. b. t.* illud describere: *Precarium* est, quod precibus petenti utendum conceditur tamdiu, quamdiu is, qui concessit, patitur. Ex qua definitione tria colliges, I. quod *Precarium* mercedem recipiat, cum sit quidam actus liberalita-

tis *l. 1. §. 1. ff. b. t.* & donationi admodum propinquus, nisi quod in hac, si accedat traditio, transferatur dominium, in illo solus usus cum facultate rem, quancocunque libuerit, revocandi: *cit. l. 1. §. 2.* II. *Precarium* ita constitui debet, ut usus rei nec quo ad modum, finem, aut tempus determinetur, *l. 12. princ. ff. b. t.* & per hoc discrepat à *Precariis* & *commodato*, in quibus usus rei certo tempore, aut modo alligatus est *cap. 1. de Precar. & l. 1. §. 3. ff. b. t.* III. *Precarium* omni momento debet esse revocabile *l. 1. §. 2. l. 2. §. 2. princ. l. 15. princ. ff. b. t.* quod secus accidit

(D)

cidit